

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 24. april 2008 truffet vedtak i

- Sak nr:** 18/08 (arkivnr: 200800258-11)
- Saken gjelder:** Klage fra A på sorenskriver B ved X tingrett
- Utvalgsmedlemmer:** Eva Nygaard Ottesen (leder)
Jon Høyland
Halvor Kjølstad
Trine Buttingsrud Mathiesen
Wenche Frogn Sellæg
- Offentlighet:** Vedtaket er offentlig, jf. offentlighetsloven § 2.
- Vedtak:** Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor sorenskriver B.

Innledning:

Ved brev av 3. mars 2008 har A inngitt klage på sorenskriver B ved X tingrett. Klagen gjelder administrative forhold. Klagen er forelagt sorenskriver B, som ved brev av 7. april 2008 har avgitt uttalelse. Vedlagt uttalelsen fulgte et notat av 7. april 2008, som dommerfullmektig C har utarbeidet i anledning av klagesaken. Klagen er supplert ved brev av 14. april 2008.

Saksfremstilling:

Klagen fra A har bakgrunn i X tingretts behandling av en sak om dødsboskifte. A er arving i dødsboet. Offentlig skifte ble åpnet 11. april 2003. Bostyrer ble samtidig oppnevnt. Tingretten har i løpet av bobehandlingen truffet avgjørelse i fem skiftetvister, med dom i tre av disse. Siste avgjørelse som på klagetidspunktet var truffet i saken, var rettens kjennelse fra februar 2008 om bostyrers sakær. Bostyrer hadde på dette tidspunkt avsluttet bobehandlingen.

Klager – A – har i hovedsak vist til følgende:

Han hadde ventet et relevant svar fra tingretten på sin henvendelse av 21. januar 2008, slik at han deretter kunne følge opp aktuelle problemstillinger. Han ble derfor overrasket over tingrettens kjennelse vedrørende bostyrerhonorar som ble avsagt i februar 2008. I et etterfølgende brev til tingretten den 3. mars 2008 har han oppsummert i alt 12 ulike spørsmål som var stilt til tingretten i brevet av 21. januar 2008. Domstolens administrative ledelse har ikke nedverdiget seg til å svare på ett eneste av spørsmålene. I stedet overlates til en dommerfullmektig, som skal arbeide under veiledning av en dommer, å avsi en kjennelse om bostyrers honorar. Dette er et spørsmål som han overfor tingretten ikke hadde nevnt med et ord. Han hadde ment å foreta en nærmere vurdering av dette spørsmålet ut fra de svar tingretten hadde til problemstillingene han reiste i brevet.

Etter hans oppfatning viser tingrettens saksbehandling en manglende respekt for personer som henvender seg til retten for å søke råd og veiledning. Dette kan neppe være i pakt med sunne og forsvarlige forvaltningsrettslige prinsipper. Tilsynsutvalget bes vurdere dette.

Sorenskriver B ba i sin e-post av 17. mars 2008 om utsatt svarfrist overfor Tilsynsutvalget. Begrunnelsen for dette var fravær hos den dommeren som har hatt mest med saken å gjøre. Det antas at C tiltrådte stillingen som dommerfullmektig rundt årsskiftet 2006/2007. Offentlig skifte ble åpnet i april 2003. Det kan derfor reises spørsmål om hvem som arbeidet med saken i perioden primo april 2003 til ultimo desember 2006.

I dommerfullmektig Cs notat vises det til hans brev av 21. januar 2008 i sammenheng med bostyrers merknadsfrist 25. januar 2008. Brevet var imidlertid mer en purring på reaksjoner på tidligere henvendelser, enn en første henvendelse slik dommerfullmektig C synes å ville fremstille det som.

Han blir av sorenskriver B tillagt meninger han ikke har, og ytringer han ikke har kommet med. Han har ikke gitt uttrykk for at sorenskriveren skulle ha behandlet saken selv, og heller ikke at sorenskriveren skulle ha blandet seg inn i dommerens uavhengighet. Imidlertid skulle det ikke være noe til hinder for at en uerfaren dommerfullmektig tar veiledning fra ansvarlig dommer under behandlingen av en sak. Han mener at det gjennom hele saksbehandlingen i denne saken har vært et manglende samspill mellom de som har et

overordnet ansvar ved tingretten, og den uerfarne dommerfullmektigen. Et slikt samspill forutsetter at de som har et overordnet ansvar, både har evne og vilje til å interessere seg for de ulike sakfelt, og for å gi den veiledning som en uerfaren dommerfullmektig har behov for. Tingretten synes ikke å ha fungert i samsvar med de krav som blant annet er lagt som rammer i rundskriv G-0203 B.

Innklagede – sorenskriver B – har i hovedsak vist til følgende:

Når det gjelder tingrettens behandling av klagerens henvendelser til tingretten, vises til dommerfullmektig Cs notat som er utarbeidet i anledning klagen.

Han forstår As kritikk dit hen at han som domstolleder burde vist denne skiftesaken mer oppmerksomhet, og saksbehandlet saken selv. Han er uenig i dette utgangspunktet.

Selv om domstollederen har det overordnede ansvaret for driften av domstolen, herunder skifteområdet, forutsetter en forsvarlig behandling av skiftesakene utstrakt bruk av bostyrere, og delegasjon til saksbehandlere og dommere ved domstolen. Ved X tingrett har hver enkelt skiftesak en ansvarlig saksbehandler og en ansvarlig dommer. Domstolen har også etablert en ordning med fagansvarlige dommere på prosessområdene tvistesaker, skiftesaker og straffeprosessen. De fagansvarlige dommerne behandler ikke de enkelte sakene, men skal sørge for fagutvikling og rutineutvikling på disse områdene sammen med domstollederen.

Det er riktig at dommerfullmektigene arbeider under veiledning av sorenskriveren. Likevel utføres dommerfullmektigenes arbeid med stor grad av selvstendighet. Når dommerfullmektigene treffer rettslige avgjørelser, forutsettes den samme uavhengighet og selvstendighet som hos embetsdommere. De enkelte avgjørelsene kan ikke overprøves av sorenskriveren.

På nevnte grunnlag er han uenig i at han skulle ha saksbehandlet skiftesaken selv.

As brev av 21. januar 2008 er adressert til domstolen, og er på vanlig måte behandlet av saksansvarlig saksbehandler og dommer. As spørsmål i dette brevet har ikke vært diskutert med ham. Han tar dommerens behandling av saken, og den avsatte kjennelsen om bostyrers honorar, til etterretning. Under henvisning til dommerens uavhengighet, avstår han fra å kommentere avgjørelsen.

Domstolen har hatt den holdning at bostyreren i denne saken utfører sine bostyreroppgaver forsvarlig og effektivt. As kritikk har ikke endret dette syn.

Dommerfullmektig C har i et notat utarbeidet i anledning klagesaken blant annet vist til følgende:

I forkant av rettens kjennelse i februar 2008, hadde bostyrer avsluttet bobehandlingen og sendt ut skiftedokument, forslag til rettsbok, og forslag til utbetalingsliste til arvingene, med frist for merknader 25. januar 2008. A kom med merknader i brev av 21. januar 2008, angitt som 12 ulike spørsmål til X tingrett. Alle spørsmålene gjaldt forhold knyttet til bostyrers arbeid under bobehandlingen. For å avslutte saken, valgte hun å avsi en kjennelse om bostyrers salær, og mener at hun ved dette i nødvendig utstrekning berørte de spørsmål som ble reist i As brev av 21. januar 2008.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Slik saken er opplyst, finner utvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jf. domstoloven § 238 andre ledd, andre setning. Ingen av partene har bedt om dette.

Generelt bemerkes at Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf. domstoloven § 236 første ledd.

Imidlertid gjelder det visse lovbestemte unntak fra denne myndigheten. En viktig begrensning i utvalgets myndighet følger av bestemmelsen i domstoloven § 236 fjerde ledd, som sier at utvalget ikke kan "vurdere forhold som kan overprøves etter reglene i rettspleielovgivningen for øvrig". Det betyr at dersom et forhold kan brukes som grunnlag for anke eller gjenopptagelse, kan Tilsynsutvalget ikke vurdere dette. Det er uten betydning om ankeadgangen er benyttet eller ikke.

Klagen, som har bakgrunn i X tingretts behandling av en skiftesak, er rettet mot sorenskriver B under henvisning til hans overordnede administrative ansvar som domstolleder. Utvalget har imidlertid et inntrykk av at As klage har bakgrunn i en generell misnøye med bostyrers og rettens behandling av skiftesaken. Det vises derfor for ordens skyld til at utvalget ikke har anledning til å overprøve rettens behandling av saken. Feil ved saksbehandlingen kan som utgangspunkt brukes som grunnlag for anke over de ulike rettslige avgjørelsene i saken, og utvalget er derfor avskåret fra å foreta noen slik vurdering.

Utvalget forstår det slik at klagen først og fremst dreier seg om manglende respons fra tingretten på klagerens henvendelse av 21. januar 2008. Henvendelsen var rettet til tingretten, og ble i følge sorenskriver B lagt til saksansvarlig saksbehandler/dommer for behandling. Utvalget kan ikke se at sorenskriver B selv skulle ha sørget for å besvare brevet. Det er etter utvalgets oppfatning fullt i tråd med alminnelig praksis i domstolene, at henvendelser i tilknytning til løpende saker ved domstolen behandles av saksbehandleren eller dommeren som har ansvar for saken. Domstollederens overordnede ansvar for saksavviklingen tilsier ikke at domstollederen skal overvåke behandlingen av den enkelte sak på detaljplanet. En slik praksis ville dessuten vært problematisk i forhold til prinsippet om den enkelte dommers uavhengighet. Utvalget finner derfor at det ikke er grunnlag for å kritisere sorenskriver B for manglende oppfølging av saksbehandlingen i denne saken.

Klageren anfører også at sorenskriver B ikke har sørget for at dommerfullmektig C har fått god nok veiledning underveis i saken. Utvalget er enig med A i at domstollederen har et spesielt ansvar for å veilede domstolens dommerfullmektiger. Dette ansvaret tilsier imidlertid ikke at domstollederen bør følge saksbehandlingsskrittene i den enkelte sak, og blande seg inn i dommerfullmektigens behandling av saken. Utvalget kan ikke se at opplysningene som er gitt i denne saken gir grunnlag for å mene at domstollederen ikke har sørget for at dommerfullmektig C har fått den nødvendige oppfølging, eller hatt tilgang til den støtte og veiledning hun måtte ha hatt behov for.

Ettersom utvalget som nevnt ikke har anledning til å overprøve rettens behandling av saken, har utvalget ikke funnet grunn til å innhente ytterligere saksdokumenter fra tingretten. Utvalget har videre ikke funnet det nødvendig å gå inn på spørsmålet om hvilke dommere som har vært involvert i saken underveis i bobehandlingen.

Etter dette finner utvalget ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor sorenskriver B.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor sorenskriver B.